

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
دبیرستان غیردولتی پسرانه موحّد
منطقه ۵ شهر تهران

نام استاد : آقای اسماعیلی

نمونه سوالات

پایه : دوازدهم

رشته : تمام رشته ها

نام درس : دین و زندگی ۳

۱ جای خالی گزاره‌ی زیر را با کلمه‌ی مناسب کامل کنید.
هیچ گروهی از مسلمانان، غیر از جریانی که امروزه به مشهور شده، درخواست از رسول خدا (ص) را شرکآلود نمی‌دانند.

۲ درستی یا نادرستی گزاره‌ی زیر را با (ص / غ) مشخص کنید.
- اینکه خداوند پیامبر اکرم (ص) را ولیّ انسان‌ها معرفی نموده، بدین معناست که ولایت خود را به ایشان واگذار کرده است.

۳ چرا شیطان با روش گام به گام، انسان را به شقاوت می‌کشانند؟ با ذکر مثال توضیح دهید.

۴ پیامبر اکرم (ص) با دعوت مردم به تعقل، چه آداب جاهلی را از بین بردند؟

۵ حکم هریک از عبارتهای سمت راست به کمک موارد داده شده در سمت چپ، تعیین کنید. (در ستون سمت چپ یک مورد اضافی است)

الف) تولید مجلات و روزنامه‌ها به منظور گسترش فرهنگ و معارف اسلامی	۱- حرام
ب) استفاده از اثری که تولیدکننده، تکثیر آنرا جایز نداند.	۲- مستحب
ج) شرکت در مجالس شادی برای تبلیغ دین به شرط رعایت احکام دین	۳- واجب
د) فراهم کردن زیرساخت‌های لازم برای پایگاه‌های ارتباطی بومی توسط دولت اسلامی که از مصادیق نفی سیبل است.	۴- واجب کفایی
	۵- جایز

۶ نفوذناپذیری و مقاومت در برابر دام‌های شیطان، نیازمند چیست؟

۷ تصور نادرست برخی انسان‌ها از تقدیر الهی چیست؟

۸ نگاه انسان موحّد به موجودات جهان چگونه است؟

۹ چگونه می‌توان هم به قضا و اراده‌ی الهی اعتقاد داشت و هم انسان را موجودی مختار دانست؟ (توضیح دهید).

۱۰ چرا از دیدگاه اسلام «ارتباط جنسی خارج از چارچوب شرع» حرام دانسته شد؟

۱۱ مقصود از «جبران حقوق الهی» در بحث توبه را توضیح دهید.

۱۲ حکمت احکام را تعریف کنید.

۱۳ چگونه بسیاری از مردم در جوامع غربی دریافته‌اند که نمی‌توان سعادت را تنها در «علم تجربی» جستجو کرد؟

۱۴ رسول خدا (ص) در راستای تبیین معیارهای تمدن اسلامی، چگونه افق نگاه انسان‌ها را از محدوده زندگی دنیایی فراتر برد؟

۱۵ هریک از عبارت‌های ستون سمت راست با کدام‌یک از عبارت‌های ستون سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد اضافی است.)

(آ) احسان پیاپی خدا و پرده‌پوشی‌های او و مغرور شدن انسان‌ها	(۱) سنت امداد خاص
(ب) ثبت فوری اعمال نیک بندگان توسط فرشتگان الهی	(۲) سنت امداد عام الهی
(پ) ایجاد شرایط و اسباب برای آسان‌تر به مقصد رساندن مؤمنان	(۳) سنت ابتلاء
(ت) ایجاد شرایط و موقعیت برای بروز صفات درونی افراد	(۴) سنت املاء و استدراج
	(۵) سنت سبقت رحمت بر غضب الهی

۱۶ چه امتیازاتی موجب برتری موقعیت زنان در تمدن اسلامی نسبت به موقعیت زنان در اروپا و ... شد؟ (چهار مورد)

۱۷ چه عواملی، جاهل‌ترین جامعه دوران پیامبر اسلام (ص) را، به یک جامعه مشتاق علم تبدیل کرد؟ (دو مورد)

۱۸ اعتقاد به برآوردن حاجات از پیامبر (ص) و امامان (ع) در چه صورتی شرک به حساب می‌آید؟

۱۹ اگر قضا و قدر الهی بر جهان حاکم نباشد، چه اتفاقی می‌افتد؟

۲۰ وفور نعمت در چه صورتی نشان‌دهنده سنت املاء و استدراج است؟

۲۱ درستی یا نادرستی گزاره زیر را با (ص / غ) مشخص کنید.
کنار گذاشتن بت‌پرستی و روی آوردن به مسیحیت از ویژگی‌های دوره دوم تمدن اروپا می‌باشد.

۲۲ آشنایی با نقاط قوت و ضعف تمدن جدید اروپا از چه جهاتی برای ما مسلمانان مطلوب است؟

۲۳ احکام فقهی هریک از موارد زیر را مشخص کنید: (واجب کفایی - مستحب - واجب - حرام)
الف) اجتناب مسئولان کشور از زندگی اشرافی و تجمل‌گرایی
ب) ایجاد پایگاه اینترنتی به منظور مقابله با اندیشه‌های کفرآمیز و ابتذال اخلاقی
پ) تولید، توزیع و تبلیغ انواع آثار هنری به منظور مقابله با تهاجم فرهنگی
ت) تکثیر و کپی آثار ادبی، علمی و هنری بدون دریافت اجازه از پدیدآورندگان آن

۲۴ درباره توبه، کدام گزینه نادرست است؟
الف) در توبه همیشه باز است و باید لحظه‌ای توفیق را شکار کرد.
ب) توفیق توبه همیشه میسر است و می‌توان خود را در دامن مهر خداوند انداخت.

۲۵ درباره زمان توبه، کدام مورد صحیح است؟
الف) زمانی که، امکان توبه بیشتر، انجام آن آسانتر و جبران‌ش راحت‌تر باشد.
ب) وقتی که، خصلت‌ها در انسان تثبیت شده باشد و انعطاف آدمی کم شده باشد.

۲۶ براساس احکام اسلام در چه صورت ورزش مستحب و دارای پاداش اخروی است؟

۲۷ منظور از حکمت در دستورات و احکام الهی چیست؟

۲۸ در تمدن اسلامی، یکی از اهداف مهم پیامبر (ص) ارتقاء جایگاه ، به عنوان کانون رشد و تربیت انسان‌ها بود.

۲۹ درستی یا نادرستی گزاره زیر را (ص / غ) مشخص کنید.
یکی از ویژگی‌های فرهنگ علمی دوره اسلامی منحصر بودن تحصیل علم به طبقه یا قشر خاص اجتماعی است.

۳۰ خداوند در آیه مبارکه «لَا تَقْرَبُوا الزَّانَا إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَ سَاءَ سَبِيلًا» از کدام گناه کبیره نهی می‌فرماید؟

۳۱ جمله‌ی زیر را با کلمه‌ی مناسب تکمیل کنید.
- تمدن جدید با نگاه به انسان در حوزه روابط زن و مرد، بیشترین آسیب را به نهاد خانواده وارد کرد.

۳۲ در چه صورت انسان گرفتار شرک عملی می‌شود؟

۳۳ گزینه صحیح را انتخاب کنید.
مکاتب عرفانی و معنوی در غرب، موجب سردرگمی بشر امروز شده‌اند؛ زیرا
الف) برآمده از آموزه‌های وحیانی نیستند
ب) علم تجربی نمی‌تواند پاسخگوی همه نیازهای انسان باشد.

۳۴ از حیل‌های شیطان برای دور کردن انسان از توبه «به تأخیر انداختن توبه (تسویف)» را شرح دهید. این حیل بیشتر برای چه کسانی به کار می‌رود؟

۳۵ آثار زیان بار قمار را بنویسید. (دو مورد)

۳۶ نیازمندی جهان به خدا در پیدایش را با دو مقدمه و یک نتیجه استدلال نمایید.

۳۷ مهم‌ترین راه اصلاح و معالجه جامعه از بیماری‌ها و انحرافات اجتماعی چیست؟

۳۸ عبارت زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید:
- تنها شیوه مطمئن و قابل اعتمادی که پیش روی هر انسان خردمند و عاقبت‌اندیش قرار دارد است.

۳۹ موقعیت و جایگاه زن در دوره‌ی تمدن اسلامی را شرح دهید.

۴۰ از نشانه‌های وجود اختیار در انسان، «تفکر و تصمیم» را توضیح دهید.

۴۱ عقیده بر توانایی پیامبر (ص) و اولیاء دین (ع) در برآوردن حاجات انسان چه زمانی موجب شرک و چه زمانی عین توحید است؟

۴۲ هریک از موارد سمت راست با کدام‌یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد؟ (در سمت چپ یک مورد اضافی است.)

الف) مشارکت مردم در تشکیل حکومت	۱) ظهور پدیده‌ی استعمار
ب) بی‌بندوباری جنسی	۲) از بین رفتن حکومت‌های استبدادی
ج) حاکمیت نامطلوب کلیسا	۳) توجه به قانون
	۴) تغییر معیارهای اخلاقی

۴۳ پیرایش یا تخلیه را تعریف کنید.

۴۴ دو اثر مثبت تمدن جدیدی در حوزه‌ی علم را بنویسید.

۴۵ چرا رسیدن به معرفت عمیق درباره‌ی خداوند متعال، برای نوجوانان و جوانان آسان‌تر است؟

۴۶ عبارت زیر را با کلمه مناسب تکمیل کنید.
- در احکام دین، هر دستور خداوند، دلایل خاص خود را دارد که آن حکم و دستور نامیده می‌شود.

۴۷ درستی یا نادرستی گزاره‌ی زیر را با (ص / غ) مشخص کنید.
- یکی از ویژگی‌های جامعه عدالت محور پیامبر (ص)، فراهم شدن امکان رشد برای گروه محدود بود.

۴۸ براساس عبارت قرآنی «أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَ رِضْوَانٍ خَيْرٌ ...» زندگی محکم و استوار بر چه پایه‌هایی بنا می‌شود؟

۴۹ عبارت زیر را با کلمه مناسب تکمیل کنید.
- در توبه همیشه باز است، اما توبه همواره میسر نیست.

۵۰ طبق فرمایش امام علی (ع) «تمام در دوری از گناهان جمع شده است.»
الف) ایمان ب) اخلاص

۵۱ چرا به توبه «پیرایش یا تخلیه» گفته می‌شود؟

۵۲

جای خالی عبارت زیر را با کلمه‌ی مناسب تکمیل کنید:
- احساس رضایت یا پشیمانی یکی از شواهد وجود در انسان است.

۵۳

براساس حدیث پیامبر (ص) «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَ لَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ» چرا انسان از تفکر در ذات الهی نهی شده است؟

۵۴

جای خالی عبارت زیر را با کلمه مناسب تکمیل کنید.
- توبه گناهان را از قلب خارج کرده و آنرا شست‌وشو می‌دهد، به همین جهت این عمل را می‌گویند.

۵۵

جای خالی عبارت زیر را با کلمه مناسب تکمیل کنید.
- اختیار یک حقیقت است که هر انسانی آن را در خود می‌یابد.

۵۶

درستی و نادرستی عبارت زیر را با (ص / غ) مشخص کنید:
- احکام و قوانین دین اسلام، فقط سعادت و نیک‌بختی اخروی و ابدی انسان را تأمین می‌نماید.

۵۷

عبارت زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید.
- انسان موحد، چون زندگی خود را براساس رضایت خدا تنظیم کرده، شخصیتی ثابت و دارد و برخوردار از است.

۵۸

کدام عبارت، از دلایل حرام بودن قمار است؟
(۱) فراموش نشدن زشتی قمار در اذهان مسلمانان
(۲) ایجاد کینه و دشمنی میان برنده و بازنده

۵۹

رابطه اختیار انسان با اراده الهی را شرح دهید.

۶۰

شرک در خالقیت را تعریف کنید.

۶۱

گذر از عصر جاهلیت به عصر اسلام، نیازمند چه تغییر و تحوّل بود؟

۶۲

دلایل حرام بودن قمار در اسلام را بنویسید. (ذکر دو مورد کافی است)

۶۳

جای خالی را با کلمه مناسب تکمیل کنید.
- تنها شیوه‌ی مطمئن و قابل اعتمادی که پیش روی هر انسان خردمند و عاقبت‌اندیشی قرار دارد، زندگی است.

۶۴

جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید.
(۱) اگر کسی معتقد باشد که این جهان را چند خدا آفریده‌اند، گرفتار شرک در شده است.
(۲) اگر رفتار ناپسند برخی از افراد سبب بدبینی دیگران به دین شود، در واقع حقوق افراد ضایع شده است.

۶۵

یک موجود در چه صورتی، در وجود خود نیازمند به دیگری نیست.

۶۶

جای خالی را با کلمه مناسب تکمیل کنید.
وقتی فرد گناهکار دائماً به خود می‌گوید به زودی توبه می‌کنم در واقع شیطان او را به می‌کشد.

۶۷

چرا جوانی بهترین زمان برای توبه کردن است؟ توضیح دهید.

هریک از عبارات قسمت الف با کدامیک از نشانه‌های اختیار در قسمت ب ارتباط دارد؟

الف	ب (یک مورد اضافی است.)
الف) دچار شک و تردید شدن در انتخاب‌ها	۱) مسئولیت‌پذیری
ب) افسوس خوردن از انجام کارهای اشتباه	۲) تفکر و تصمیم
ج) مستحق مجازات دانستن خود در عهدشکنی	۳) احساس پشیمانی
	۴) احساس رضایت

از مراحل تکمیلی توبه «تلاش در جهت دور شدن از گناه» را شرح دهید.

رابطه‌ی اراده‌ی الهی و اختیار انسان را بنویسید.

دو مورد از میوه‌های درخت اخلاص را نام ببرید.

منظور از تسویف چیست؟ چگونه شیطان از این حيله برای گمراهی جوانان استفاده می‌کند؟

اگر جامعه‌ای در برخی موارد از مسیر توحید و اطاعت از خداوند خارج گردد، نیازمند چه توبه‌ای است؟

بیت «هیچ گویی سنگ را فردا بیا / ورنه نیایی من دهم بد را سزا» نشانه‌ی کدامیک از شواهد اختیار است؟

هریک از عبارات زیر چه حکمی دارد؟ (جایز - واجب کفایی - مستحب - مکروه - حرام) (یک مورد اضافی است).

- الف) وابستگی کشور به بیگانگان با خریدن کالاهای خارجی
 ب) استفاده از آلات موسیقی برای برنامه‌های فرهنگی مفید
 ج) شرکت کردن در مجالس شادی جهت تقویت صله‌ی رحم یا تبلیغ دین
 د) ضرورت فراهم کردن امکانات ورزشی برای دور شدن افراد جامعه از فساد

جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید:

- ۱) توبه، گناهان را پاک می‌کند و اگر با ایمان و همراه گردد، گناهان را به حسنات تبدیل می‌کند.
 ۲) اشرافی‌گری برخی مسئولان و فساد اداری و مالی، یکی از عوامل عقب‌ماندگی است.

درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید:

- ۱) خداوند حقیقتی نامحدود دارد و انسان می‌تواند به حقیقت او احاطه پیدا کرده و ذاتش را بشناسد.
 ۲) باید از حریم دل، پاسبانی کنیم تا آفت شرک به آن راه نیابد و عمل ما خالص برای خدا انجام شود.
 ۳) مبنای تصمیم‌گیری‌های انسان و تعیین‌کننده‌ی سرنوشت او همین اختیار محدودی است که دارد.
 ۴) بایدها و نبایدهای دینی و الهی با قوانین بشری که اهداف محدود و کوچکی دارند، قابل قیاس است.

در عبارت قرآنی «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ» چرا خداوند مهربان، بسیار توبه‌کنندگان را دوست دارد؟

جهت حضور مؤثر و فعال در جامعه‌ی جهانی، «ترسیم چهره‌ی منطقی و عقلایی دین اسلام» را شرح دهید.

۸۰ توبه اجتماعی را توضیح دهید.

۸۱ از حیل‌های شیطان برای دور کردن انسان از توبه
(۱) تسویف
(۲) پیرایش یا تخلیه

۸۲ مسئولین کشور برای تحقق چه اهدافی باید اقتصاد را مدیریت کنند؟

۸۳ حکم هریک از موارد زیر را مشخص کنید. (واجب - مستحب - مکروه - حرام) (یک مورد اضافی است).
الف) بهره بردن از وسایل ارتباطی داخلی
ب) شرکت در مجالس شادی به منظور تبلیغ دین
ج) شرط بندی کردن در بازی‌ها و ورزش‌های معمولی

۸۴ نیازمندی جهان به خدا در پیدایش را با ذکر دو مقدمه و یک نتیجه اثبات کنید.

۸۵ در اصطلاح دینی، توفیق به چه معناست؟

۸۶ رابطه اختیار انسان با اراده خداوند را شرح دهید.

۸۷ موقعیت زن و خانواده در تمدن اسلامی را بنویسید.

۸۸ عبارت‌های زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید:
الف) توحید عملی دارای دو بعد و است.

ب) از آثار و پیامدهای منفی تمدن جدید در حوزه علم؛ مصرف‌زدگی، و است.
ج) مهم‌ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان، و نظام حکومتی یک کشور است.
د) رسول خدا (ص) دعوت خود را در جامعه‌ای جاهلی آغاز کرد که نشانه‌هایی بسیار اندک از تعقل و و داشت.

۸۹ با توجه به آیه‌ی شریفه‌ی «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ» نتیجه‌ی تکرار توبه، اگر واقعی باشد، چیست؟

۹۰ جمله‌ی زیر را با کلمه‌ی مناسب کامل کنید.
توبه گناهان را پاک می‌کند و آنرا شست‌وشو می‌دهد. به همین جهت این عمل را می‌گویند.

۹۱ در آیه‌ی شریفه‌ی «مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحاً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ» به کدام دو اصل اساسی اعتقادی که دو معیار تمدن اسلامی نیز به حساب می‌آیند، اشاره دارد؟

۹۲ چرا قرآن کریم خداوند را نور هستی معرفی کرده است؟

۹۳ مهم‌ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان چیست؟

هریک از عبارات قسمت (الف) با کدامیک از پیامدهای منفی تمدن جدید در قسمت (ب) ارتباط دارد:

الف	ب (یک مورد اضافی است.)
الف) دل‌مشغولی دائمی به کالاهای متنوع	۱) نابودی طبیعت
ب) غارت علنی ثروت و منابع طبیعی ملت‌ها	۲) مصرف‌زدگی
ج) تجارت گسترده‌ی زنان به عنوان کالای جنسی	۳) بی‌بندوباری جنسی
	۴) ظهور پدیده‌ی استعمار
	۵) استفاده ابزاری از زنان

از آثار و پیامدهای منفی تمدن جدید در حوزه عدل و قسط، افزایش فاصله میان انسان‌های فقیر و غنی در جهان را شرح دهید.

در چه صورت یک نظام اجتماعی، توحیدی است؟

درستی یا نادرستی گزاره‌ی زیر را با (ص / غ) مشخص کنید:
از ویژگی‌های فرهنگ علمی دوره اسلامی، منحصر نبودن تحصیل علم به طبقه یا قشری خاص بود.

بر اساس عبارت قرآنی: «أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَ جَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ» دو روش صحیح دعوت را بنویسید.

کدام یک از گزینه‌های ستون سمت چپ به گزینه‌های ستون سمت راست مربوط می‌باشد؟ (یک مورد اضافی است.)

الف	ب
۱) برهم خوردن تعادل ترکیبی گازهای جوی	الف) توجه به قانون
۲) قوانین حمایت از خانواده‌های تک‌سرپرست	ب) نابودی طبیعت
۳) به رسمیت شناختن حقوق متقابل زن و مرد	ج) استفاده‌ی ابزاری از زن
	د) بی‌بندوباری جنسی

چرا انحراف‌های اجتماعی از قبیل رشوه گرفتن و رباخواری باید در مراحل ابتدایی اصلاح گردند؟

۱ جریان تکفیری (درس ۲ ص ۲۴)

۲ غ (درس ۲ ص ۱۹)

۳ تا در این فرایند تدریجی، متوجه زشتی گناه و قبح آن نشود و اقدام به توبه نکند. برای مثال شیطان از همان ابتدا، انسان را به رابطه نامشروع با جنس مخالف دعوت نمی‌کند، بلکه در گام اول سخن از یک دوستی ساده به میان می‌آورد، دوستی که فقط در حد صحبت و درد دل کردن است. اما در گام‌های بعدی و به صورت تدریجی چنان این دوستی را پیش می‌برد که فرد خود را غرق در فساد و آلودگی می‌بیند. (درس ۸ ص ۱۰۰)

۴ پیامبر اکرم (ص) با دعوت مردم به تعقل، آداب جاهلی زمان خود مانند اینکه شعر می‌سرودند اما برای شراب، شکار، غارت، عشق حیوانی و بت یا برای آمدن باران، آتش می‌افروختند و یا شتر سالم را با آهن حرارت دیده داغ می‌زدند تا شتر دیگری که مریض است بهبود یابد را نابود ساخت. (ذکر دو مورد کافی است.) (درس ۱۰ ص ۱۲۷)

۵ الف) واجب کفایی (درس ۹ ص ۱۱۴) ب) حرام (درس ۹ ص ۱۱۴ و ۱۱۵)

ج) مستحب (درس ۹ ص ۱۱۵ و ۱۱۶) د) واجب (درس ۹ ص ۱۱۵)

۶ روی آوردن به پیشگاه خدا و پذیرش خالصانه فرمان‌های او (درس ۷ ص ۴۹)

۷ تصور می‌کنند تقدیر چیزی غیر از قانونمندی و نظم در آن است که وقتی به حادثه‌ای تعلق گرفت، هر قانونی را لغو و هر نظمی را برهم می‌زند. (درس ۵ ص ۵۹)

۸ انسان موحد موجودات جهان را مخلوق خدا می‌بیند و می‌داند که خداوند او را در برابرشان مسؤول قرار داده است. (درس ۳ ص ۳۳)

۹ وجود اختیار و اراده در انسان ناشی از اراده الهی و خواست خداست. به عبارت دیگر خداوند اراده کرده است که انسان موجودی مختار و دارای اراده باشد. در فعل اختیاری تا زمانی که ما اراده کاری را نکرده‌ایم آن کار انجام نمی‌گیرد. در عین حال وجود ما، اراده ما و عملی که از ما سر می‌زند همگی وابسته به اراده خداوند است یعنی اراده انسان در طول اراده خداست. (درس ۵ ص ۵۹)

۱۰ رایج شدن این ارتباط بازگشتی به دوران جاهلیت است و بنیان خانواده را متزلزل می‌کند. همان‌طور که در کشورهای که این قبیل رابطه‌ها وجود دارد خانواده استحکام خود را از دست داده و فرزندان تک سرپرست فراوان شده‌اند. (درس ۸ ص ۹۸)

۱۱ مهم‌ترین حق خداوند، حق اطاعت و بندگی اوست. توبه‌کننده باید بکوشد کوتاهی‌های خود را در پیشگاه خداوند جبران کند. برای مثال: نمازها یا روزه‌های از دست داده را به تدریج قضا نماید و عبادت‌های ترک شده را به جا آورد. (درس ۷ ص ۸۷)

۱۲ هر دستور خداوند، دلایل خاص خود را دارد که حکمت آن حکم و دستور نامیده می‌شود. (درس ۸ ص ۹۶)

۱۳ با شکست‌های پی‌درپی جوامع غربی در عرصه اخلاق و ظهور بحران‌های اخلاقی در این جوامع (درس ۱۰ ص ۱۳۱)

۱۴ آن‌ها را با زندگی در آخرت آشنا کرد. (درس ۹ ص ۱۰۹)

۱۵ آ) ۴ (درس ۶ ص ۷۳)

ب) ۵ (درس ۶ ص ۷۲)

پ) ۱ (درس ۶ ص ۷۱)

ت) ۳ (درس ۶ ص ۶۸)

۱۶ ۱- زنان حق مالکیت و کار داشتند. ۲- دسترنج آنها به خودشان تعلق داشت. ۳- تحصیل برای زنان آزاد بود. ۴- وظیفه هزینه خانواده را بر عهده نداشتند. ۴- می‌توانستند ثروت خود را وقف امور عام‌المنفعه کنند. ۵- تلقی درجه دوم بودن آنان به شدت نفی و با این تفکر مبارزه شد. (یهودیان و مسیحیان زنان را موجود درجه دوم تلقی می‌کنند.)

(۱) - درس ۱۱ صفحه ۱۳۸

۱۷ ۱- نزول تدریجی آیات قرآن کریم ۲- دعوت مکرر این کتاب به خردورزی و دانش از یک طرف ۳- تشویق‌های دائمی رسول خدا به علمآموزی از طرف دیگر، سد جاهلیت و خرافه‌گرایی را شکست و یکی از جاهل‌ترین جوامع آن روز را مشتاق علم ساخت. (۱) - درس ۱۰ صفحه ۱۲۸

۱۸ عقیده به توانایی پیامبر اکرم(ص) و اولیای دین(ع) در برآوردن حاجات انسان، وقتی موجب شرک است که این توانایی را از خود آنها و مستقل از خدا بدانیم. (۰/۷۵) - درس ۲ صفحه ۲۳

۱۹ همه چیز بر اساس تصادف و اتفاق رخ می‌دهد و قانون‌مندی از بین می‌رود. فقط با زندگی در یک جهان قانونمند است که امکان بهره‌مندی از اختیار و انتخاب وجود دارد زیرا اگر وقایع جهان قانونمند نبود، همه‌چیز اتفاقی رخ می‌داد و انسان نمی‌دانست باید دست به چه انتخابی بزند. (۱) - درس ۵ صفحه ۵۸

۲۰ بنابراین صرف وفور نعمت دلیل بر گرفتار شدن به سنت املاء و استدراج نیست بلکه اگر کسی غرق در نعمت باشد و در همان حال بی‌اعتقاد به خداوند و دستورات او باشد، او گرفتار سنت املاء و استدراج شده است. در صورتی که انسان در دام گناه افتاده و این فرصت و نعمت‌ها را وسیله غوطه‌ور شدن در گناهان قرار دهد، در حقیقت مهلت‌ها و نعمت‌ها با اختیار و اراده خودشان به صورت بلای الهی جلوه‌گر شده و باعث می‌شود که بار گناهان هر روز سنگین و سنگین‌تر شود و به تدریج به هلاکت ابدی نزدیک‌تر می‌شود. (۱) - درس ۶ صفحه ۷۵

۲۱ صحیح است (۰/۵) - درس ۱۲ صفحه ۱۴۷

۲۲ اول آنکه ما مسلمانان مانند سایر ملت‌ها با این تمدن ارتباط مستقیم داریم، بنابراین هم تحت تأثیر آن قرار می‌گیریم و هم می‌توانیم بر آن تأثیر بگذاریم هر قدر آگاهی و هوشیاری ما بیشتر باشد قدرت تأثیرگذاری ما بیشتر خواهد بود. (۱)

دوم آنکه، بررسی ضعف‌ها و قوت‌های این تمدن در عرصه‌های مختلف این کمک را به ما می‌کند که در راستای احیای تمدن اسلامی از نقاط قوت این تمدن بهره‌مند شویم و با عبرت گرفتن از ضعف‌ها و آسیب‌های آن بتوانیم برنامه‌ریزی درست و کم‌اشتباهی را برای سامان‌دهی تمدن اسلامی داشته باشیم. (۱) - درس ۱۰ صفحه ۱۲۷

۲۳ الف ← واجب ب ← مستحب پ ← واجب کفایی ت ← حرام

۲۴ گزینه «ب» صحیح است. (۰/۲۵) - درس ۷

۲۵ گزینه «الف» صحیح است. (۰/۲۵) - درس ۷

۲۶ اگر ورزش به قصد آمادگی برای انجام وظایف الهی باشد. (۰/۵) - درس ۸ صفحه ۹۷

۲۷ هر دستور خداوند دلایل خاص خود را دارد که حکمت آن حکم نامیده می‌شود. (۵/۰) - درس ۸ صفحه ۹۶

۲۸ خانواده (۲۵/۰) - درس ۹ صفحه ۱۱۲

۲۹ غلط (۲۵/۰) - درس ۹ صفحه ۱۱۷

۳۰ زنا «ارتباط جنسی خارج از چارچوب شرع» (۵/۰) - درس ۸ صفحه ۹۹

۳۱ مادی (درس ۱۲ ص ۱۵۲)

۳۲ اگر کسی دل به هوای نفس (بت درون) سپرده و او را معبود خود قرار دهد و اوامرش را به فرمان‌های خداوند ترجیح دهد یا در پی کسب رضایت قدرتهای مادی و طاغوت‌ها (بت‌های بیرون) برآید، چنین شخصی گرفتار شرک عملی شده است. (درس ۳ ص ۳۳)

۳۳ الف (درس ۱۲ ص ۱۵۰)

۳۴ تسویف از ریشه سوف و به معنای امروز و فردا کردن و کار امروز را به فردا انداختن است. به عبارت دیگر فرد گنهکار دائماً به خود می‌گوید «به زودی توبه می‌کنم» و این گفته را آنقدر تکرار می‌کند تا اینکه دیگر میل به توبه در او خاموش می‌شود. این حيله بیشتر برای گمراه کردن جوانان به کار می‌رود. (درس ۷ ص ۸۵)

۳۵ یک کار بیهوده است - پول و ثروت مردم را در مسیری که هیچ فایده‌ای برای جامعه ندارد به کار می‌گیرد - میان برنده و بازنده کینه و دشمنی به وجود می‌آورد. (دو مورد کافی است) (درس ۸ ص ۹۸)

۳۶ مقدمه اول: اگر به خود و اشیای پیرامون خود نگاه کنیم درمی‌یابیم که وجود و هستی ما از ما نیست و همه پدیده‌ایم. مقدمه دوم: پدیده‌ها که وجودشان از خودشان نباشد برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد بلکه وجودش از خودش باشد. نتیجه: با دو مقدمه فوق می‌توانیم نتیجه بگیریم که ما و همه پدیده‌های جهان در پدید آمدن و هست شدن خود به آفریننده‌ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. این وجود برتر و متعالی «خدا» نامیده می‌شود. (درس اول ص ۷)

۳۷ امر به معروف و نهی از منکر (درس ۶ ص ۷۲)

۳۸ زندگی دینی (درس ۸ ص ۹۵)

۳۹ زنان حق مالکیت و کار داشتند. دسترنج آن‌ها به خودشان تعلق داشت و در اختیار همسر یا پدر قرار نمی‌گرفت. تحصیل برای زنان آزاد بود و اندیشمندان بزرگی از زنان در جهان اسلام پیدا شدند که قبلاً سابقه نداشت. قرآن کریم، اصولاً تلقی درجه دوم بودن زن را به شدت نفی کرد و با این نگاه مبارزه کرد. (درس ۹ ص ۱۱۴)

۴۰ هر کدام از ما همواره تصمیم‌هایی می‌گیریم و برای این تصمیم‌ها ابتدا اندیشه می‌کنیم و جوانب آن‌را می‌سنجیم و سپس دست به عمل می‌زنیم. گاهی نیز دچار تردید می‌شویم که از میان چندین راه و چندین کار، کدامیک را انتخاب کنیم. درست آخر، پس از بررسی‌های لازم، یکی را برگزیده و عمل می‌کنیم. (درس ۵ ص ۵۴)

- ۴۱ عقیده به توانایی پیامبر اکرم (ص) و اولیای دین (ع) در برآوردن حاجات انسان (مانند شفا دادن) وقتی موجب شرک است که این توانایی را از خود آن‌ها و مستقل از خدا بدانیم. اما اگر این توانایی را صرفاً از خدا و انجام آن‌را با درخواست اولیاء از خداوند و به اذن خدا بدانیم عین توحید است و از این جهت مانند اثر شفابخشی داروست که خداوند به آن بخشیده است. (درس ۲ ص ۲۴)
- ۴۲ الف) ۲ (درس ۱۰ ص ۱۳۳)
ب) ۴ (درس ۱۰ ص ۱۳۶)
ج) ۳ (درس ۱۰ ص ۱۳۳)
- ۴۳ گناه آلودگی است و توبه، پاک شدن از آلودگی‌هاست. توبه گناهان را از قلب خارج می‌کند و آن‌را شست و شو می‌دهد. به همین جهت این عمل را «پیرایش» یا «تخلیه» می‌گویند. (درس ۷ ص ۸۲)
- ۴۴ ۱- رشد سریع علم ۲- توانایی بهره‌مندی بیش‌تر از طبیعت (درس ۱۰ ص ۱۳۰ - ۱۲۹)
- ۴۵ زیرا جوانان و نوجوانان دارای پاکی و صفای قلب هستند. (درس ۱ ص ۱۲)
- ۴۶ حکمت (درس ۸ ص ۹۶)
- ۴۷ غلط (درس ۹ ص ۱۱۰)
- ۴۸ تقوای الهی رضایت پروردگار یا (عمل به احکام و دستورات الهی) (درس ۸ ص ۹۶)
- ۴۹ توفیق (درس ۸ ص ۹۷)
- ۵۰ ب) (درس ۴ ص ۴۸)
- ۵۱ زیرا توبه گناهان را از قلب خارج می‌کند و آن‌را شست و شو می‌دهد. (درس ۷ ص ۸۲)
- ۵۲ ۱) اختیار (درس ۵ ص ۵۴)
- ۵۳ به دلیل محدود بودن ذهن انسان (نامحدود بودن ذات الهی) (درس ۱ ص ۱۳)
- ۵۴ پیرایش (تخلیه) (درس ۷ ص ۸۲)
- ۵۵ وجدانی (مشهود) (درس ۵ ص ۵۳)
- ۵۶ غ) (درس ۸ ص ۹۵)
- ۵۷ پایدار - آرامش روحی (درس ۳ ص ۳۳)
- ۵۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. (درس ۸ ص ۹۸)

- ۵۹ وجود اختیار و اراده در انسان ناشی از اراده الهی و خواست خداست. به عبارت دیگر، خداوند اراده کرده است که انسان موجودی مختار و دارای اراده باشد. در فعل اختیاری، تا زمانی که ما اراده کاری را نکرده‌ایم، آن کار انجام نمی‌گیرد. در عین حال، وجود ما، اراده ما و عملی که از ما سر می‌زند همگی وابسته به اراده خداوند است، یعنی اراده انسان در طول اراده خداست و با آن منافات ندارد. (درس ۵ ص ۶۱)
- ۶۰ اگر کسی معتقد باشد که این جهان را چند خالق آفریده‌اند، گرفتار شرکت خالقیت شده است. (درس ۲ ص ۲۱)
- ۶۱ تغییر در نگرش انسان‌ها و تحولی بنیادین در شیوه زندگی فردی و اجتماعی مردم بود. (درس ۱۰ ص ۱۲۴)
- ۶۲ الف) بیهودگی ب) پول و ثروت مردم را در مسیری که هیچ فایده‌ای برای جامعه ندارد به کار می‌گیرد. ج) این عمل میان برنده و بازنده کینه و دشمنی به وجود می‌آورد. (ذکر دو مورد کافی است) (درس ۸ ص ۹۸)
- ۶۳ دینی (الهی) (درس ۸ ص ۹۵)
- ۶۴ ا) شرک در خالقیت (درس ۲ ص ۲۱) ب) حقوق معنوی (درس ۷ ص ۸۷)
- ۶۵ در صورتی که ذاتاً موجود باشد (وجود ذاتی‌اش باشد) (درس ۱ ص ۷)
- ۶۶ تسویف (درس ۷ ص ۸۷)
- ۶۷ دوره‌ی جوانی دوره‌ی انعطاف‌پذیری و تحول و دوره‌ی پیری دوره‌ی کم شدن انعطاف و تثبیت خوی‌ها و خصلت‌هاست. اگر در دوره‌ی جوانی خصلتی در انسان پدید آمد و ماندگار شد خارج کردن آن در پیری دشوار است. بنابراین بهترین زمان برای توبه دوران جوانی است. (درس ۷ ص ۹۰)
- ۶۸ الف) ۲ ب) ۳ ج) ۱ (درس ۵ ص ۵۴)
- ۶۹ توبه‌کننده تلاش می‌کند دیگر به سراغ گناهی که از آن پشیمان شده است نرود. زیرا انجام آن مساوی با شکستن توبه است که در آن صورت باز هم باید توبه کند. (اگر توبه‌کننده حقیقتاً توبه کرده باشد، گرچه ممکن است به آن گناه علاقه‌ای هم داشته باشد، سعی خواهد کرد در عمل از آن دوری نماید، یعنی از افراد، مکان‌ها و موقعیت‌هایی که می‌توانند زمینه‌ساز شکل‌گیری گناه باشند، دوری می‌کند.) (درس ۸ ص ۱۰۴)
- ۷۰ وجود اختیار در انسان ناشی از اراده‌ی خداست. در فعل اختیاری، تا زمانی که ما اراده‌ی کاری را نکرده‌ایم، آن کار انجام نمی‌گیرد. لذا وجود ما، اراده‌ی ما و عملی که از ما سر می‌زند همگی وابسته به اراده‌ی خداست یعنی اراده‌ی انسان در طول اراده‌ی خداوند است. (درس ۵ ص ۶۰ و ۶۱)
- ۷۱ ا) دستیابی به درجاتی از حکمت (۲ نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان ۳) دریافت پاداش‌های وصف‌نشده (ذکر دو مورد) (درس ۴ ص ۴۷ و ۴۸)
- ۷۲ «تسویف» از ریشه‌ی «سوف» و به معنای امروز و فردا کردن و کار امروز را به فردا انداختن است. فرد گنه‌کار دائماً به خود می‌گوید «به زودی توبه می‌کنم.» و آن‌قدر تکرار می‌کند، تا میل به توبه در او خاموش می‌شود. شیطان به او می‌گوید تو هنوز جوانی و فرصت توبه داری و می‌توانی در آینده توبه کنی. (درس ۷ ص ۸۷)
- ۷۳ توبه‌ی اجتماعی (درس ۷ ص ۹۰)

۷۴ مسئولیت‌پذیری (درس ۵ ص ۵۴)

۷۵ الف) حرام (درس ۸ ص ۱۰۲ تا ۱۰۶)
ب) جایز
ج) مستحب
د) واجب کفایی

۷۶ ۱) عمل صالح (درس ۷ ص ۸۵)
۲) اقتصادی (درس ۸ ص ۱۰۶)

۷۷ ۱) غ (درس ۱ ص ۱۲) (۵۳)
۲) ص (درس ۴ ص ۴۳) (۹۷)
۳) ص (درس ۵ ص ۵۳)

۷۸ خدا می‌بیند او با این‌که در دام گناه افتاده اما قلبش با اوست و از عملش پشیمان شده است. (درس ۷ ص ۸۶)

۷۹ میان یک پیام و روش تبلیغ آن باید تناسب منطقی و معقول برقرار باشد حق را نمی‌توان با روش‌های نادرست به دیگران رساند، دین اسلام یک دین منطقی و استدلالی است و هر آموزه و حکم آن براساس حکمت الهی تنظیم شده است. چنین دینی را نمی‌توان با تعصب‌های جاهلانه یا با روش‌های فریبکارانه تبلیغ کرد و نظر مردم را به سمت آن جلب نمود. ما باید از همان روش‌هایی که خداوند، در قرآن کریم به پیامبر گرامی‌اش آموزش داده، استفاده کنیم و بهره ببریم. (درس ۱۳ ص ۱۶۹)

۸۰ اگر جامعه در برخی از ابعاد از مسیر توحید و اطاعت از خداوند خارج شد، نیازمند بازگشت به مسیر توحید و اصلاح، یعنی نیازمند «توبه اجتماعی» است. (درس ۸ ص ۱۰۵)

۸۱ ۱ (درس ۸ ص ۱۰۳)

۸۲ اول: استقلال اقتصادی و عدم سلطه و نفوذ بیگانگان
دوم: پیشروی به سوی عدالت و قسط و کاهش فاصله‌ی طبقاتی
سوم: حرکت به سوی آبادان و عمران در عین دوری از دنیازدایی و تجمل‌گرایی (ص ۱۰۵)

۸۳ الف) واجب (ب) مستحب (ج) حرام (ص ۱۰۳ و ۱۰۴)

۸۴ ما و این جهان پدیده‌هایی هستیم که وجودمان از خوردمان نبوده و نیست. پدیده‌ها، که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد. ما و همه‌ی پدیده‌های جهان، در پدید آمدن خود به آفریننده‌ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه‌ی هستی باشد. این وجود برتر خدا نامیده می‌شود. (ص ۷)

۸۵ آسان نمودن (ص ۷۷)

۸۶ وجود اختیار و اراده در انسان ناشی از اراده الهی و خواست خداست. به عبارت دیگر، خداوند اراده کرده است که انسان موجودی مختار و دارای اراده باشد. در فعل اختیاری، تا زمانی که ما اراده کاری نکرده‌ایم، آن فعل انجام نمی‌گیرد، در عین حال، وجود ما، اراده ما و عملی که از ما سر می‌زند همگی وابسته به اراده خداوند است. یعنی اراده انسان در طول اراده خداست و با آن منافات ندارد. (درس ۵ ص ۶۳)

۸۷ زنان حق مالکیت و کار داشتند، دسترنج آن‌ها به خودشان تعلق داشت و در اختیار همسر یا پدر قرار نمی‌گرفت، به همین جهت می‌توانستند ثروت خود را وقف امور عام‌المنفعه کنند. بسیاری از موقوفه‌های قدیمی کشور ما مربوط به زنان خیری است که ثروت خود را وقف امور خیریه کرده‌اند. تحصیل برای زنان آزاد بود و دانشمندان بزرگی از زنان در جهان اسلام پیدا شدند که قبلاً سابقه نداشت. قرآن کریم، اصولاً تلقی درجه دوم بودن زن را به شدت نفی کرد و با این‌که در آن عصر و حتی تا همین دوره‌های اخیر، در اروپا زن را براساس تورات، موجود درجه دوم تلقی می‌کردند، آیات قرآنی با این نگاه مبارزه کرد. (درس ۹ ص ۱۱۷ و ۱۱۸)

۸۸ الف) فردی / اجتماعی (درس ۳ ص ۳۲)
ب) نابودی طبیعت / علم‌زدگی (درس ۱۰ ص ۱۳۷)
ج) استحکام / اقتدار (درس ۱۰ ص ۱۴۲)

۸۹ تکرار توبه اگر واقعی باشد، نه تنها به معنی دور شدن از خداوند نیست، بلکه موجب محبوب شدن انسان نزد خداوند و جلب رحمت او می‌شود. (درس ۷ ص ۸۸)

۹۰ پیرایش (تخلیه) (۰/۵) (درس ۷ ص ۸۷)

۹۱ دعوت به توحید (یکتاپرستی) (۰/۲۵) معاد (جهان آخرت) (۰/۲۵) (درس ۹ ص ۱۱۳)

۹۲ خداوند نور هستی است یعنی تمام موجودات وجود خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به مرحله هستی می‌گذارند. در واقع هر موجودی در حد خودش تجلی‌بخش خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است. از همین رو آنان که به دقت و تأمل در جهان هستی می‌نگرند در هر چیزی خدا را مشاهده می‌کنند و علم و قدرت او را می‌بینند.

۹۳ استحکام بخشیدن به نظام اسلامی (۰/۵) (درس ۱۳ ص ۱۷۴)

۹۴ الف) ۲ (۰/۵) ب) ۴ (۰/۵) ج) ۵ (۰/۵) د) ۱ (۰/۵)
(درس ۱۲ ص ۱۵۹ تا ۱۶۲)

۹۵ شکل‌گیری نظام‌های سیاسی جدید بر پایه قدرت سرمایه‌داران و نفع‌طلبی فزاینده آنان بود. (۰/۲۵) صاحبان سرمایه و صنعت، منابع طبیعی اکثر نقاط جهان را به بهایی بسیار اندک خریدند، (۰/۲۵) و یا با قدرت نظامی خود تاراج کردند (۰/۲۵) و کالاهای خود را با قیمت‌هایی بسیار سنگین به مردم همان سرزمین‌ها فروختند (۰/۲۵). بدین ترتیب، بخش کوچکی از جهان روز به روز غنی‌تر شد ولی بخش اعظم آن در فقر و تنگدستی فرو رفت. (درس ۱۰ ص ۱۴۱)

۹۶ وقتی یک نظام اجتماعی توحیدی است که حاکم و زمامدار آن براساس قوانین الهی به حکومت رسیده باشد و (همان شرایطی را که خداوند برای حاکم تعیین کرده است دارا باشد) (۰/۲۵) و بکوشد قوانین الهی را در جامعه به اجرا درآورد. (درس ۳ ص ۳۴)

۹۷ ص (۰/۵) (درس ۹ ص ۱۲۰)

۹۸ دانش استوار، اندرز نیکو، بحث و مجادله به روش نیکوتر (ذکر دو مورد کافی است، هر مورد ۰/۲۵) (درس ۱۰ ص ۱۳۹)

۹۹ (۱) ب (۰ / ۵) (درس ۱۲ ص ۱۵۹)

(۲) د (۰ / ۵) (درس ۱۲ ص ۱۶۲)

(۳) الف (۰ / ۵) (درس ۱۲ ص ۱۶۰)

۱۰۰ تا گسترش نیابند و ماندگار نشوند (۰ / ۵) (درس ۸ ص ۱۰۶)

